

“स्वच्छ शिक्षित एवं सम्बृद्ध कैलाश, कृषि, पर्यटन र पुर्वाधारको योजनाबद्ध

कैलाश गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

कालिकाटार, मकवानपुर

आ.ब.२०८०/०८१ को लागि
प्रस्तावित
वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

७ असार २०८०

यस गरिमामय सभामा उपस्थित
उपाध्यक्ष ज्यू, सभाका सदस्य ज्यूहरु,
उपस्थित सम्पूर्ण कर्मचारीहरु तथा पत्रकार मित्रहरु,

यस १२ औं गाउँसभामा गाउँपालिकाको तर्फबाट यस क्षेत्रको समष्टिगत दिगो विकासको लागि आ.व २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न यस गरिमामय सभामा यहांहरु सामु म उपस्थित भएको छु । सर्वप्रथम देशको व्यवस्था परिवर्तन गर्नका लागि विभिन्न काल खण्डमा आफ्नो प्राण उत्सर्क गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहीतहरुप्रति म हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । साथै घाइते, अपाङ्ग प्रति सहानुभूती प्रकट गर्दछु । गाउँपालिकाको दिगो विकासको मार्गचित्ररूपी यो नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई ज्यादै खुशी लागेको छ । मलाई आशा एवं विस्वास छ की यो नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन मार्फत हामीले देखेको आत्मनिर्भर, समुन्नत र समृद्ध कैलाशको सपना साकार हुनेछ । नेपालको वर्तमान संविधानले स्थानीय तहलाई स्थानीय सरकारको रूपमा अधिकार प्रदान गरेको परिप्रेक्षमा हामीले यस क्षेत्रका जनतालाई नजिकको सरकारको अनुभूति दिलाउनु तपाईं हामी सबैको जिम्मेवारी र दायित्व रहेको म अवगत गराउन चाहान्छु ।

कैलाश गाउँपालिका क्षेत्र भु-धरातलीय दृष्टिकोणबाट केहि नमिलेको भएता पनि यहाँ विकासका प्रशस्त संभावनाहरु रहेका छन । यहांको भौगोलिक तथा सांस्कृतिक विविधता, कला र संस्कृतिको सुसम्पन्नता संगै प्राकृतिक श्रोत साधनको प्रचुरता जस्ता विशिष्टताहरुको सुब्यवस्थित र योजनाबद्ध उपयोगद्वारा दोस्रो स्थानीय चुनावको हाम्रो दोस्रो कार्यकालबाट कैलाशबासीहरुको जीवनमा देखिने गरी सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले महत्वपूर्ण योगदान गर्ने छ भन्ने मैले पूर्ण विस्वास लिएको छु ।

प्रशस्त सम्भावनाका बावजूद पनि हामिले भौतिक पुर्वाधार, कृषि, पर्यटन जस्ता क्षेत्रको अपेक्षित विकास गर्न नसकेको यथार्थ हामि सामु छ । विशेष गरी गाउँपालिकाको भौगोलिक रूपमा विकट क्षेत्र र पिछडिएको समुदायमा विद्यमान गरिबी न्युनिकरण गर्ने, बेरोजगारी घटाउने, स्वास्थ्य सुबिधाको विस्तार र गुणस्तरिय शिक्षामा सबैको पहुँच सुनिश्चित गर्ने जस्ता पक्षमा हाम्रा स्रोत साधनहरुलाई परिचालन गर्न आवश्यक देखिन्छ । विकासको मुख्य संभावनाको रूपमा रहेको प्राकृतिक श्रोत साधन, सांस्कृतिक विविधता, पर्यटकिय संभाव्यता कृषि तथा पशुपालन ब्यवसाय लगायत आर्थिक रूपमा सक्रिय जनसंख्याको उपयोग नै कैलाश गाउँपालिकाको विकासको ढोका खोल्ने माध्यम रहेका छन ।

सीमित साधन श्रोतबाट जनताका असिमित आवश्यकता सम्बोधन गर्नुपर्ने, कानुनी तथा प्रकृयागत कार्यविधिका साथै प्रादेशिक नीति तथा नियम कानून संग कतिपय कुराहरु बाजिएका कारण आन्तरिक स्रोत अपेक्षित रुपमा परिचालन गर्न नसकिनु, हाल सम्मपनि प्रदेशबाट आवश्यक जनशक्ति व्यवस्था नहुँदा सोचे अनुरूप नजिकबाट जनताहरुलाई सेवा प्रदान गर्न नसकिनु र आवश्यक भौतिक पुर्वाधारको कमी जस्ता चुनौती हाम्रो सामु रहेका छन ।

सभाका सम्मानित सदस्य ज्यूहरु,

प्रदेश राजधानी हेटौडाको भैसे हुँदै चुनिया नामटार, कालिकाटार करिव ४४ कि.मि. सडक सञ्जालले जोडिएको कैलाश गाउँपालिका मकवानपुर जिल्लाको सदरमुकामबाट १२ कोष उत्तरमा रहेको गाउँपालिका हो । मकवानपुर जिल्लाको ऐतिहासिक, धार्मिक रुपले पवित्र कैलाश क्षेत्रको नामबाट नामाकरण भएको यस गाउँपालिका नेपालको संविधान २०७२ भाग ५ मा व्यवस्था भए अनुसार राज्यको पुन संरचना गर्ने क्रममा नयाँ स्थानिय तहको रुपमा घोषणा भई नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित मिति २०७३/११/२७ बाट सञ्चालनमा आएको गाउँपालिका हो । २०४.४८ बर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गाउँपालिकामा **२०७८ सालको राष्ट्रिय नयाँ जनगणना अनुसार अक्सर बसोबासको आधारमा जम्मा २१८५६ जनसंख्या रहेको तथ्यांकबाट देखिएको छ ।** यसै आ.ब. बाट कैलाश गाउँपालिका क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कैलाशका जनताहरुको संपूर्ण विवरणहरु अध्यावधिक गर्दै लैजाने उद्देश्यका साथ कैलाश डिजिटल भिड्लेज प्रोफाइल निर्माणको थालनी गरिएको छ । जसमा गाउँको यर्थात बस्तुस्तीथी संसारको जुनसकै कुनाबाट पनि हेर्न सकिनेछ । भौगोलिक रुपमा लेक बेशी, पहाड, डाँडाँकाडाँ र हिमाली भु बनोटको विविधता यस गाउँपालिकामा पाइन्छ । यस गाउँपालिकामा प्रशस्त मात्रामा खेति योग्य भुमि रहेको पाईन्छ । जनजातिको बाहुल्यता रहेको यस गाउँपालिका भित्र विभिन्न जातजाति, भाषा, धर्म रितिरिवाज परम्परा विविधतामा एकता रहेको पाइन्छ । विविध जातजाति रहन सहन धार्मिक सास्कृतिक एवं प्राकृतिक मनोरमका कारण यस गाउँपालिका पर्यटकीय दृष्टिकोणले पनि अत्यन्तै महत्वपूर्ण रहेको छ । ऐतिहासिक, धार्मिक महत्व बोकेका नामटार स्यारसे मन्दिर, कालीका मन्दिर कालिकाटार, गुप्तेश्वरी धाम, पुन्चे देवि, कैलाश महादेव, विष्णु कुण्ड यस क्षेत्रका कला सस्कृति भल्कने पर्यटकीय सम्पदा हुन् । यस गाउँपालिकाका मुख्य बजार केन्द्रहरु कालिकाटार, नामटार, पकनी, बैकुण्ठ आदि रहेका छन् । १० वटा वडामा विभाजित यस गाउँपालिका साविकका डाँडाखर्क, कालिकाटार, गोगने, भार्ता र नामटार गा.वि.स. हरु समायोजन भई नेपाल सरकारबाट २०७३ सालमा कैलाश गाउँपालिकाकाको रुपमा स्थापना भएको हो । स्थानिय तहको निर्वाचन भई सिंहदरवारको अधिकार घर घरमा भन्ने उद्देश्यका साथ साविक ५ वटा गा.वि.स हरु मिलेको कैलाश गाउँपालिकाको स्थायी केन्द्र कालिकाटारमा रहेको छ । प्रदेश राजधानी हेटौडा बजार समेत नजिक रहेको यस गाउँपालिका विकास र समृद्धिको लागि प्रचुर सम्भावना रहेको तथा गाउँपालिका विकास र गाउँबासीको स्वर्णिम भविष्यका लागि विश्वस्त रहने प्रशस्त आधारहरु रहेको पाईन्छ ।

सभाका सम्मानित सदस्य ज्यूहरु,

नेपालको संविधान, २०७२ जारी भई उक्त संविधानले व्यवस्था गरे बमोजिम देशमा संघीयता कार्यान्वयनमा आएको कुरा हामी सबैमा विधितै छ । लामो समयसम्मको आम नेपाली जनताको प्रतीक्षा, दश वर्षे सशस्त्र संघर्ष र विद्रोह, २०६२।६३ को जनआन्दोलन, मधेश आन्दोलन, दुई पटक सम्म संविधानसभाको निर्वाचन भई जनताका प्रतिनिधिले नै संविधानको निर्माण गरी जारी भई सकेर हाल कार्यान्वयनमा रहेको छ । संविधानले सुनिश्चित गरेका प्रावधानहरुलाई व्यवहारतः रुपान्तरण गर्ने क्रममा स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन २०७९ हालै मात्र सम्पन्न भई आज फेरी हामी कैलाश गाउँपालिकामा स्थानीय सरकारको रुपमा रही यो गरिमामय कार्यक्रममा आ.ब. २०८०।८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा निकै हर्षित भएका छौ ।

सम्मानित सभाका सदस्य ज्यूहरु,

राज्य पुनरसंरचना पश्चात वि.स. २०७३ सालमा स्थापना भएको कैलाश गाउँपालिकाले आजको मिति सम्म आईपुग्दा ६ वटा आर्थिक वर्षका विकासका योजनाहरु सम्पन्न गरिसकेको छ । योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ ले तय गरेका स्थानीय तहमा योजना तथा बजेट तर्जुमाका मार्गदर्शन स्वरुप योजना तर्जुमाका विभिन्न चरणहरु क्रमशः सम्पन्न गर्दै हामी आज १२ औं गाउँसभा सम्म पुगिसकेका छौ । विगतका ६ वटा वार्षिक योजना देखि चालु आ.ब सम्म सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रम र संघ तथा प्रदेश सरकारका नीति अनुशरण गर्दै र विभिन्न किसिमका अनुभवबाट सिक्दै तथा रुपान्तरित हुदै कैलाश गाउँपालिकाले विभिन्न विकासका सुंखलाहरु पार गरेको छ । नयाँ सडक संजालबाट जनताको घरघरमा यातायात सेवा पुगोस भन्ने हेतुले हामीले सडक पूर्वाधारमा धेरै लगानी गरेका छौ । सडक संजाल जस्तो खर्चिलो दिगो पूर्वाधार तयारी गर्नु वास्तवमै कम्ती चुनौती छैन तर पनि ६ वर्षको दौडानमा हालै गरिएको सडक गुरुयोजना (**Rural Municipality Transport Master Plan (RMTMP)**) सर्वेक्षण अनुसार मुल र भित्रि सडकहरु गरी जम्मा १५६ वटा सडकहरु बनाउन हामी सफल भएका छौ । जसमा लम्बाईको हिसाबले ३०२.३६ किलोमिटर रहेको छ । अब यस्ता सडकहरुको स्तोरनती र कालो पत्रे गर्नु हाम्रो आगामी आ.ब.हरुको सुंखलावद कार्य हुनेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु । यसका साथै करको दर हैन दायराबाट अर्थतन्त्र बढाउन सकिन्छ भन्ने उद्देश्य पुरा गर्न आर्थिक ऐन २०८० तर्जुमा संगै, ऐन मार्फत व्यवस्थित कर प्रणाली विकास गर्दै पालिकाको आन्तरिक आयलाई बढोत्तरी, सुदृढ र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले राजस्व सुधार कार्ययोजना तर्जुमा गरि कार्यन्वयनमा ल्याइएको छ । पूर्वाधार विकासका टुक्रे योजना भन्दा परिमाणमुखि योजना छनौटलाई प्राथमीकीकरण गर्ने प्रयास गरिएको छ । गाउँपालिकाले तय गरेका विगतका आ.ब.हरुको नीति, योजना तथा कार्यक्रमलाई क्रमवद्ध रुपले कार्यान्वयन गरिनेछ । गाउँपालिकाका नीति, योजना तथा कार्यक्रमलाई सञ्चालन तथा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा संघ र प्रदेश सरकार संग आवश्यक समन्वयको प्रयास गरिनेछ । कैलाश गाउँपालिकाको आम नागरिको मुहारमा सदैव खुशी वितरणमा हामी सदैव दत्तचित्त भएर अघि बढ्ने कुरामा विश्वस्त रहँदै स्थानीय गाउँको विकासको अभियानमा सहकार्यमा जुटन आम कैलाश वासीलाई सहयोग गर्न पनि म हार्दिक अपिल गर्दछु ।

यस गरिमामय सभाका सदस्यज्यूहरू,

देशमा लामो समय देखिको राजनैतिक तथा प्रशासनिक संक्रमणको केहि हद सम्म अन्त्य भएता पनि विश्व मानवजाति माथि नै ठुलो चुनौति दिने हिसाबले विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) का कारण स्थानिय सरकारको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी तथा छिटो छरितो ढंगबाट जनमुखी सेवा प्रदान गर्न र गत आर्थिक वर्षमा तयार गरिएको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन गर्ने क्रममा यस महामारिको कारण समयमै कार्य संपादनमा चुनौति थपिएको कुरा यहाँहरुसामु विधितै छ । यसर्थ नेपाल सरकारको सम्वद्ध नेपाल सुखी नेपाली भन्ने मूल नाराका साथ ल्याएको नीति तथा कार्यक्रमले सम्वद्ध कैलाश सुखी कैलाशवासीको सपनालाई थप यस चुनौतिको बाबजुद पनि टेवा पुग्नेछ भन्ने मैले विश्वास लिएको छु । यसै चुनौतिका बाबजुद पनि हाम्रा विकास निर्माणका मुख्य कार्यहरु बस्ती स्तर हुँदै विभिन्न बहुवर्षिय योजना तिर केन्द्रित भई अगाडि बढिरहेको यहाँहरु सवैमा सर्ववित्तितै छ ।

सम्मानित सभाका सदस्य ज्यूहरू,

विकासका दृष्टिकोणले नागरिकहरुका असिमित चाहानाहरु हुन्छन् । यी असिमित महत्वपूर्ण चाहनाको परिपूर्तिको लागि संघिय सरकार, प्रदेश सरकार र हामी स्थानीय सरकार एंवम नीजी क्षेत्रको संयुक्त पहल लिन तपाईं हामी सवैको महत्वपूर्ण जिम्मेवारी रहेको छ । विकास सुशासन र सम्वद्ध कैलाश निर्माणका लागि तपाईं हामी विच गम्भीर चुनौतिहरु पनि यथावत नै रहेका छन् । यी विविध खालका समस्या र चुनौतिहरुको विच हाल सम्म आफ्नो कार्यलाई जनमुखी, जनउत्तरदायी, सुशासन युक्त बनाउँदै आउनु भएकोमा तपाईं जनप्रतिनिधि ज्यूहरु, राष्ट्र सेवक कर्मचारी मित्रहरु, नागरिक समाज, बुद्धिजीवि, शिक्षक, समाजसेवी, विभिन्न राजनैतिक दलका प्रतिनिधि लगायत आम कैलाश गाउँपालिकाका आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुमा विषेश धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

सम्मानित सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म यस गरिमामय सभामा कैलाश गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ सालको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने यो विषेश अवसरमा सम्वद्ध र सुखी कैलाशको निर्माणको लागि महत्वपूर्ण सहयोग गर्नुहुने सवै प्रति आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनहरुमा सम्वद्ध कैलाश निर्माणको अभियानमा तन, मन, वचन र कर्मले म आफ्नो तर्फबाट अगाडी बढिरहने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहान्छु । साथै यो महान् अभियानलाई सफल पार्न यहाँहरुको रचनात्मक सुभावा सल्लाहा र महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाहको लागि हार्दिक अनुरोध पनि गर्दछु ।

यस गरिमामय सभाका सदस्य ज्यूहरू,

म अब आर्थिक वर्ष २०८०।८१ सालको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नु अगाडी आ.व. २०७९।०८० मा हामीले गरेका महत्वपूर्ण कामहरुको समिक्षा गर्न चाहान्छु ।

सम्मानित सभाका सदस्य ज्यूहरू,

हामिले गत आ.व. को गाउँसभाबाट स्वीकृत गरेको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटले यस गाउँपालिका क्षेत्रको समग्र विकासको लागि केहि आधारहरु खडा भएको मैले महसुस गरेको छु । गत आ.व.मा स्वीकृत तथा चालु आ.व.मा कार्यान्वयनमा आएका विकास योजना तथा कार्यक्रमबाट हासिल भएका उपलब्धिहरुलाई म यहाँहरु समक्ष प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

संघीयता कार्यान्वयनको चरणमा रहेको हाम्रो देशमा संघीय सरकारबाट स्थानीय सरकारलाई जति जति श्रोत, शक्ति र अधिकार बाँडफाँड गरियो त्यति नै सफलता प्राप्त हुन सक्ने कुरामा दुईमत छैन । आफ्नो क्षेत्राधिकार भित्र रहेको कानूनी र संवैधानिक अधिकार प्रयोग गर्दै गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने जनतालाई सरकारको अनुभूति दिन सक्नु महत्वपूर्ण पक्ष हो । स्थानीय निर्वाचनको क्रममा जनता समक्ष गरेको प्रतिबद्धता हाल आएर पुरा हुँदै गएको मैले महशुस गरेकोछु । गाउँपालिका भित्र शाखागत कर्मचारी अभावका विच पनि गत आ.व को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयन गर्न सक्नु पक्कै पनि हामी बिच चुनौतीपूर्ण अवस्था थियो । यसलाई सहज रुपमा कार्य सम्पादन गरि समयमा नै नतिजा दिन सहयोग गर्ने यस गाउँपालिकामा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारी, समाज सेवी, बुद्धिजीवी, राजनितिक दल, जनप्रतिनिधि लगायत आम जनसमूदायलाई म पुन विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

गत आ.व. मा पूँजीगत र चालू खर्च गरि जम्मा ५१ करोड १५ लाख ९८ हजार बजेट विनियोजन गरिएको थियो । जसमा बहुवर्षीय योजना बाहेक अन्यको कार्य ९०% भन्दा बढि काम सम्पन्न भएको छ । केन्द्र, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारबाट प्राप्त अनुदान मध्ये सडक विस्तारको कार्य, बृहत खानेपानी योजना तिब्र गतिमा अगाडि बढिरहेको छ र अबको केही वर्षमा मुल सडकहरु स्तरोन्तनी तथा कालोपत्रे हुने तयारीमा रहेका छन् । हाल कालिकाटार, नामटार, चुनिया सडक र गैरी गाउँ, गोगने पकनी डाँडा खर्क हुँदै धादिङ जोड्ने सडकको स्तरोन्तनीको काम बहुवर्षीय ठेक्का मार्फत तिब्रगतीमा भईरहेको छ । पुर्णरुपमा विद्यालयको पुर्वाधार तयार नभएपनि विद्यालयहरुको गुणस्तर कायम गर्न र बालबालीकाहरुको पठन पाठनमा वैज्ञानिक ढंगबाट अगाडी बढाउन विभिन्न गैर सरकारी साभेदार संघसंस्थाहरु संघ मिलेर पठन पाठन सहज र प्रभावकारी बनाउन पहल गरिरहेका छौ । स्थानीय पाठ्यक्रमको कार्य यसै वर्ष संपन्न भएको छ । स्वास्थ्य क्षेत्रतर्फ ३ वटा एम्बुलेन्स मार्फत एम्बुलेन्स संचालन कार्यविधि अनुसार संचालनमा आईरहेको छ । आर्थिक रुपले विपन्न, शिक्षाको अवसरबाट बञ्चित, बालविवाहको जोखिममा रहेका छात्राहरुलाई प्रोत्साहन गर्न निमित्त संचालन गरिको चेली प्रोत्साहन कार्यक्रमबाट २० वर्ष पुरा भई प्रविणता तह उत्तिर्ण भएका विवाहित ६ जना चेलीहरुलाई नगद सहित सम्मान गरियो । गर्दै समुनत र सक्षम गाउँपालिका निर्माणमा योगदान ।

सम्मानित सभाका सदस्य ज्यूहरु,

अव म यस कैलाश गाउँपालिकाको आ.व. २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका क्षेत्रगत नीतिहरु,

यस अघि, विगतमा गरिदै आएको नीति तथा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई त्यसमा थप कार्यक्रमहरु यस अ.व.मा गर्दै लैजाने नीति समेत लिएको छु । जसमा,

१. भूमि बैंकको नीति र कार्यक्रम ल्याईने छ ।
२. एकीकृत सहकारी विकासको नीति र कार्यक्रम ल्याईने छ ।
३. समुदाय र वस्ती स्तरमै बाल अधिकार अभिमुखीकरण नीति र कार्यक्रम ल्याईने छ ।
४. प्रविधि मैतृ शिक्षक, विद्यार्थी, शैक्षणिक कृयाकलापको नीति र कार्यक्रम ल्याईने छ ।
५. आयुर्वेद विकासको नीति, प्राकृतिक जडिबुटी विकास र तिनको उचित प्रयोगबाट लाभ लिने नीति र कार्यक्रम ल्याईने छ ।

६. कृषिमा प्रयोग हुँदै आएको विषादी न्यूनीकरणका लागि आवश्यक नीति र कार्यक्रम ल्याइने छ ।
७. विद्यालय र गाउँस्तरमै जङ्ग फुड(कवाडी खाना)र सार्वजनिक स्वास्थ्यमा असर पुर्याउने वस्तुहरुको प्रयोग न्यूनीकरण गर्दै लैजाने नीति र कार्यक्रम ल्याइने छ ।
८. गाउँ पालिका डिजिटल प्रोफाइल निर्माण र एकीकृत विकास नीति यस आ.ब. बाट उच्च प्राथमिकता साथ अगाडी बढाइने छ ।
९. ठेक्का संभौतागरी समयमा काम संपन्न नगर्ने र विकाश आयोजनाहरुलाई अलपत्रपार्ने निर्माण व्यवसायीहरुलाई समयमै काम संपन्न गर्न लगाउने कानुनी नीति तथा कार्यक्रम ल्याइनेछ र उत्कृष्ट कार्यसंपादन गर्ने निर्माण व्यवसायीहरुलाई पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
१०. असारे विकाशलाई निरुत्सायी गरी समयसापेक्ष रुपमा विकाश निर्माणका कार्यहरु गर्ने गराउने नीति अबलम्बन गरिने छ ।
११. शहिद परिवारको लागी जीवीकोपार्जन सहित विशेष सम्मान कार्यक्रम यसै आ.ब. बाट थालनी गरिने छ ।

(१) आर्थिक विकास सम्वन्धी नीतिहरु :-

क) कृषि तथा पशुपालन

- “कृषि उत्पादनमा अविबृद्धि, कैलाश गाउँपालिकाको समृद्धि” भन्ने मुल नाराका साथ कृषि क्षेत्रलाई मुख्य प्राथमिकताको साथ अगाडी बढाइने छ ।
- “बाँभो जग्गा बिहिन गाउँपालिका, हराभरा गाउँपालिका” को निर्माण गर्न जमिन बाँभो राख्ने प्रवृत्तिलाई निरुत्साहित गरिने छ ।
- कृषि तथा पशु पालन सम्वन्धी प्राविधिक परामर्श उपलब्ध गराउन प्राविधिक जनशक्तिलाई बढाइने छ ।
- कृषि क्षेत्रको विकासलाई उच्च प्राथमिकता दिई कृषि व्यवसायको आधुनिककरण, यान्त्रिककरण र बजारीकरणमा जोड दिइने छ । कृषकहरुलाई आधुनिक कृषि औजार उपलब्ध गराइनेछ ।
- गाउँबासीहरुमा स्वरोजगारीको सृजना गर्न एक वडा एक उत्पादनको नीति लिइने छ
- विषादी रहित प्रङ्गारिक खेती तथा व्यवसायिक पशुपालनलाई प्रोत्साहन दिँदै पशु तथा बाली बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ भने सहकारी खेती तथा सामुहिक खेतीलाई प्रवर्द्धन गर्न अनुदानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- कृषकहरुलाई आधुनिक नगदेबाली तथा फलफूल खेती तर्फ प्रोत्सान गर्न स्थानीयस्तरमै कृषि उपज बजार केन्द्रको स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
- रैथाने बाली कोदो, फापर, मास, मस्याँड, मकै, भटमास, सिमि आदि बालीहरुको उत्पादन र बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- गिठ्ठा, भ्याकुर जस्ता कन्दमुलहरुको उचित संरक्षण गरी यसको विकाश र बजारीकरणमा जोड दिइनेछ ।

- आधुनिक उन्नत पशुहरुको उत्पादनमा जोड दिदै किसानहरुलाई दुग्ध र मासुजन्य उत्पादनमा प्रोत्सान गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडाहरुमा गठित कृषक समुहहरुलाई कृषि सेवा केन्द्रको रुपमा विकास गरिनेछ
- युवा लक्षित कार्याक्रमलाई जोड दिदै नमुना कृषि फर्मको विकास गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका भित्र सामुहिक बिउ विकास कार्यक्रमलाई अगाडी बढाईने छ ।
- घाँसमा आधारित पशुपालन व्यवसाय कार्यक्रमलाई प्रोत्सहान गरिने छ ।
- दुग्ध चिस्यान केन्द्र स्थापना गर्न प्रोत्सहान गरिने छ ।
- गोठ तथा नस्ल सुधार कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- कृषि विकास रणनीति अनुगम तथा समन्वय अन्तरगत कृषक दर्ता व्यवस्थापन गरिने छ ।
- कृषक सूचिकरण गरी कृषक कार्ड र मल कार्डको बितरण गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपंक्षि सम्बन्धी तथ्याङ्क अध्यावधिक गरिने छ ।
- स्थानीय महत्वका खाद्य तथा पोषण कार्यक्रमलाई प्रोत्सान गरिने छ ।
- गाई तथा बाखा पालन प्रवर्धन कार्यक्रमलाई प्राथमिकताको साथ अगाडी बढाईने छ ।
- कैलाश गाउँपालिकामा संचालित शहकारी तथा वित्तिय संघ संस्थाहरुसंग समन्वय गरी कृषकहरुलाई कृषिकर्जाको लागी समन्वय तथा सहकार्य गरिने छ ।
- निशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालनमा ल्याईने छ ।
- कैलाश गाउँपालिकामा कृषि अन्न तथा वालीहरु उत्पादनको लागी मौसम अनुकूल छ तथापी जिल्लाका अन्य स्थानभन्दा राम्रो खेतिको सम्भावना भएको हुँदा अनुकूल समयमा उत्पादन हुने अदुवा, कफि, आलु, अलैंची, धान, मकै लगायतका वाली उत्पादन बढाउने तर्फ आवश्यक कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ । जनताको खाद्य सम्प्रभुता र खाद्य सुरक्षाको अधिकारलाई सार्थकता दिन यस क्षेत्रमा नेपाल सरकारले दिदै आएको खाद्यान्न अनुदानको कोटालाई बढाउन र त्यसमा गुणस्तरियता कायम गर्नेतर्फ थप पहल गरिनेछ ।
- सामुहिक खेती र करार खेतीको अवधारणलाई कार्यरुपमा उतार्न सामुहिक खेती गर्ने, कृषकहरुलाई एकीकृत रुपमा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ । खाद्य सम्प्रभुता र खाद्य सुरक्षाको हकलाई ब्यवस्थित गर्न कृषिमा व्याप्त विचौलिया प्रथालाई निरुत्साहित सवै कृषिसेवा केन्द्रहरुबाट प्रभावकारी ढंगले सेवा प्रवाह गर्दै लगिनेछ । गाउँपालिका भित्र रहेको कृषि फार्महरुलाई अनिवार्य दर्ताको प्रक्रियामा ल्याई एक वडा एक सुधारीएको कृषि फार्म कार्यको थालनी तर्फ अग्रसरता देखाइनेछ ।
- कृषकलाई तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाउने अभिप्रायले प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना अर्न्तगत तरकारी साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई हरियाली र स्वच्छ वातावरणमय बनाई फलफूलमा आत्मनिर्भर बनाउन फलफूल विकास कार्यक्रम मार्फत कृषि क्षेत्रमा नागरिकलाई आकर्षित गर्न फलफूल दशक अर्न्तगत गाउँपालिकामा विरुवा रोपण अभियान कार्यक्रम सञ्चालन

गरि कृषकलाई फलफूलको विरुवामा ७५% अनुदान प्रदान गरि व्यवसायिक कृषि नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- बाली रोगहरुवाट बालीलाई मुक्त बनाई स्वस्थ बाली उत्पादन प्रवर्द्धनको लागि सबै वडाहरुमा बाली शिविर केन्द्रहरु स्थापना गरि बालि विरुवा जाँच कार्यलाई यसै आर्थिक वर्षवाट शुरुवात गरिनेछ । यस गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता गरि आफ्नो व्यवसाय संचालन गरिरहेका व्यावसायिक कृषकहरुको सम्भावित क्षति न्यूनिकरणको लागि बाली विमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्दै कृषकले विमा कम्पनीलाई बुझाउनु पर्ने जम्मा विमांक रकमको २० प्रतिशत रकम कृषकहरुलाई अनुदान स्वरुप उपलब्ध गराउने कार्यको थालनी समेत यसै आ.व वाट गरिनेछ ।
- कृषि पेशालाई सम्मानजनक पेशाको रुपमा विकास गर्नको लागि उत्कृष्ट किसान छनौट गरि किसान सम्मान कार्यक्रमको थालनी समेत यसै आ.व वाट गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपालनको क्षेत्रमा कुनैपनि महामारी तथा संक्रमण फैलिएमा तत्काल पालिका स्तरवाट उक्त महामारी र प्रकोप नियन्त्रणमा आवश्यक कदम उठाइने छ ।
- मकै तथा तरकारी वाली प्रवर्धन कार्यमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- व्यावसायिक रुपमा कृषि पेशालाई निरन्तरता दिन गाउँपालिका भित्रका कृषक, समूह, सहकारीलाई तरकारी खेती, फलफूल खेती, सम्बन्धी वडा स्तरिय तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- आधुनिक कृषि अहिलेको प्रमुख आवश्यकता भन्ने मूल नारालाई मध्य नजर गर्दै गाउँपालिका कृषि शाखाको मातहतमा रहने गरि गाउँपालिका भित्रका कृषकहरुको खेतबारीको माटो जाँचका लागि माटोको नमुना संकलन गरि ल्याब टेस्ट गरिनेछ ।
- दुईतिहाई भन्दा बढी नागरिकले अंगालेको कृषि पेशालाई नजरअन्दाज गरेर समृद्धिको गन्तव्य खोज्नु केवल कल्पनामा मात्र सार्थक हुन सक्छ तर यथार्थमा असफलता मात्र मिल्छ । त्यसैले कृषिलाई आधुनिकिकरण तर्फ डोच्याउन कृषि आधुनिकिकरण सम्बन्धि तालिमको सुनिश्चतता, उन्नत विउ विजन वितरण, यान्त्रिकरणको पहुँच विस्तार, यन्त्र उपकरण हस्तान्तरण जस्ता कार्यक्रमहरु प्रभावकारी ढंगले बढाउँदै लगिनेछ । बजारीकरण विना कृषि उत्पादनको महत्व प्राय शुन्य हुने कुरामा विश्वस्त हुँदै कृषकका उत्पादनहरुलाई बजार सम्म पहुँच विस्तार गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । बजारको चरम अभावका कारण कृषकले आफ्ना उत्पादनहरु फ्याक्नुपर्ने अवस्था अन्त्यको लागि “कृषकको ग्राहक स्थानीय सरकार” कार्यक्रम मार्फत कृषि उत्पादनहरु स्थानीय सरकारले नै खरिद गरिदिने नीतिलाई दृढताका साथ अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस आर्थिक वर्षमा कृषि उपज बृद्धिको लागि आवश्यक पर्ने रसायनिक मलको कारोवार गर्ने यस गाउँपालिका भित्रका ५ वटा सहकारी संस्थाहरुलाई सहूलियत प्रदान गर्न “कारोवारमा आधारित अनुदान” कार्यको थालनी गरिनेछ । उक्त सहकारीहरुले गरेको मलको कारोवारको लेखाजोखा गरि नगद अनुदान उपलब्ध गराईनेछ । फलफूल तरकारी खेतिमा हुने रासायनिक मलको प्रयोग स्वास्थ्यको दृष्टिकोण हानीकारक हुने कुरालाई ध्यानमा राखी क्रमशः रसायनिक मलको प्रयोगलाई न्यूनिकरण गरि प्राङ्गारीक मलको प्रयोगलाई बढोत्तरी गर्दै लैजान प्राङ्गारीक मल उत्पादन केन्द्र स्थापना गरि अर्गानीक खेतिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । यस गाउँपालिकालाई प्राङ्गारिक मलमा आत्मनिर्भर

गाउँपालिकामा रूपान्तरण गर्न रसायनिक मलमा दिईदैं आएको अनुदान क्रमिक रूपमा प्राङ्गारिक मल तर्फ स्थानान्तरण गर्ने नीतिलाई बढावा दिदै लगिनेछ ।

- पशुपालनलाई आयस्रोतको माध्यम बनाउँदै कृषकहरूले आफ्नो उत्पादनलाई सहकारी मार्फत विक्रि वितरण गरेमा दुध वेच्ने कृषकहरूले समेत सहकारीलाई दुध विक्रि गरेमा प्रति लिटर रु ३ र खसी बोका विक्री गर्दा जिवित तौलको प्रति के.जि.रु ५ का दरले **“विक्रिमा अनुदान”** प्रदान गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- विमा गरेका गाई भैंसी कृत्रिम गर्भाधान गरि ब्याए पछि सुत्केरी पोषण भत्ता बापत सम्बन्धीत कृषकलाई रु २५०० नगद दिइनेछ ।
- गाउँपालिकामा उत्पादन भएका कृषिजन्य बस्तुहरूको बिक्रिवितरण गर्न र बजार व्यवस्थापन गर्न हाट बजार संचालन गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादित बस्तु तथा पेय पदार्थहरूलाई ब्राण्डीङ गरी बजारिकरण गर्ने नीति ल्याइनेछ ।

ख) उद्योग तथा वाणिज्य

- गाउँपालिकामा उद्योग व्यवसायको प्रबर्द्धन गर्न उद्यममैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, साथै ठूला लगानीकर्ताहरूलाई आकर्षित गर्न आवश्यक वातावरण मिलाउनुका साथै साना तथा घरेलु उद्योगिहरूलाई आकर्षण गर्न कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कैलाश गाउँपालिका स्तरिय उद्योग वाणिज्य संघ गठन गर्न प्रोत्सहान गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा संचालित व्यवसायिक फर्महरूको दर्ता तथा नविकरण कार्यलाई गति दिइनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साभेदारी नीतिको अबलम्बन गर्दै निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा गर्न सकिने दीर्घकालीन योजनाहरूको अध्ययनको शुरुवात गरिनेछ ।
- पर्यावरण तथा वातावरण प्रदुषण गर्ने उद्योगलाई संचालनमा ल्याउन प्रतिबन्ध लगाईने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रकै श्रोत र साधनको खोजी गरी भौतिक निर्माण कार्यमा सकेसम्म यहीकै कच्चा पदार्थ प्रयोगमा ल्याउन जोड दिईने छ ।
- बजार अनुगमनलाई तीव्रता दिईनेछ
- उद्योग धन्दा स्थापना हुँदाको बखत स्थानीय तहमा लाग्ने शुल्कमा केही प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- रोजगारमुलक उद्योग धन्दालाई प्रोत्साहन दिईनेछ ।
- घरेलुमा दर्ता भई पालिकामा सूचिकरण नभई संचालनमा रहेका व्यवसाहीहरूको फर्म पालिकामा दर्ता हुन आएमा हालसम्मको दर्ता शुल्क मिनाहा गरी यसै वर्षबाट लागु हुनेगरी दर्ता प्रकृया अगाडी बढाइनेछ ।
- घरेलु मदिरालाई ब्रान्डीङ गर्ने र गाँजालाई बैधानिकता दिनको लागी संघीय सरकारको नीतिलाई स्वागत गर्दै यसलाई व्यवसायिककरण गर्न उचित प्रवन्ध मिलाईने छ ।

ग) पर्यटन

- “आफ्नो काम आफ्नो रोजगार ,कृषी र पर्यटन हाम्रो आधार” भन्ने नारा सहित कृषि र पर्यटन क्षेत्रलाई कैलाश गाउँपालिकाको रोजगारी एवं विकासको आधार बनाइने छ ।
- कैलाश वैकुण्ठ पर्यटकीय क्षेत्र, कालिकाटार क्षेत्र, लिक्चे क्षेत्र, देखारी क्षेत्र लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रको थप खोज र अनुसन्धान गरी कैलाश नमुना पर्यटन क्षेत्र यसै आ.ब.मा घोषण गरिने छ ।
- नव प्रवर्तनकारी युवा तथा अन्य उद्यमी र वैदेशिक रोजगारबाट फर्कनु भएका अनुभवी तथा सीपयुक्त उद्यमशिल युवाहरूलाई पर्यटन तथा उद्यम व्यवसाय सुरु गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । पर्यटन तथा उद्यम व्यवसाय गर्न टोल विकास संस्था मार्फत क्षमता विकास प्रविधि हस्तान्तरण, वित्तीय पहुँच र बजारीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको पर्यटन क्षेत्रमा विभिन्न कारणले पारेको प्रभावको अध्ययन गरी पुनरुत्थान लगायत दीगो पर्यटनका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रको महत्वपूर्ण पहिचान भएको पर्यटकीय स्थानहरूको धार्मिक तथा सांस्कृतिक अध्ययन गरी तिनको विकास गरिने छ । साथै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रबर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहको पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा घरबास (Home Stay) कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहको सार्वजनिक जग्गाहरूको संरक्षण र उपयोगको नीति तर्जुमा गरी निजी क्षेत्रको सहकार्यमा पर्यटकीय भौतिक संरचना निर्माण गरी गाउँको आय बृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक विविधताको विकास गरी पर्यटक आकर्षण गर्ने तर्फ विशेष जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको पर्यटन विकासका लागि आवधिक गाउँपालिका विकास योजना तयार गर्दा पर्यटन गुरुयोजना समेत समावेश गरिनेछ । सो गुरुयोजनाको आधारमा पालिकाभित्र रहेका महत्वपूर्ण धार्मिक एंवम सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरूलाई राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय रूपमा प्रचार प्रसार गरी महत्वपूर्ण गन्तव्यका रूपमा विकास गरिनेछ ।
- धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थलको विकास, प्रवर्द्धन र विस्तारको लागि विशेष योजना संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ऐतिहासिक पौराणीक स्थल चौतारा ,पाटी पौवा आदिको विशेष संरक्षण गरि आधुनिक ढंगबाट त्यसको पुनरुत्थान पर्यटकीय पार्क, बाल उद्यान, प्रौढ पार्क आदिमा परीणत गरिने छ ।
- कैलाश गाउँपालिकाको कला र संस्कृति घाटु नाच र मारुनी नाचको संरक्षण र सम्वर्द्धन गरिने छ ।
- कैलाश गाउँपालिकाको ऐतिहासिक एवं धार्मिक ठाउँहरूमा चिनारी स्वरूप होडिड बोर्डहरू राखिने छ ।

घ) सहकारी

- सहकारी क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन गर्दै सहकारीहरूको व्यवसायीकरणमा जोड दिईनेछ
- गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्रहरूसँग सहकार्य गरी उत्पादनमूलक कार्यक्रममा लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारीले वार्षिक रूपमा कम्तिमा एक सहकारी एक सामाजिक कार्यक्रम गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी संस्थाको अनुगमन तथा नियमन गरी विषयगत कार्यप्रति उत्तरदायी बनाइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सबै विषयगत सहकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरी लक्षित वर्गका लागि सीप विकास तथा उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी तालिमहरू संचालन गरी गरिवी र बेरोजगारी हटाउने कार्यको आरम्भ गरिनेछ ।
- सहकारी शाखा विस्तार गरी सहकारीका पदाधिकारी र व्यवस्थापक लाई तालिम सञ्चालन गरी सहकारी संस्थालाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

ङ) वित्तीय क्षेत्र

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र संचालित वित्तीय संस्थाहरूलाई विपन्न र पिछडिएको समुदायमा परिचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रमा संचालित बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई गाउँपालिकामा दर्ता हुन र नयाँ वित्तीय संस्था खोल्नुपूर्व अनिवार्य रूपमा गाउँपालिकाको स्वीकृति लिनु पर्ने नीति कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका वित्तीय संस्थाहरूको अनुगमन तथा नियमन गरी विषयगत कार्यप्रति उत्तरदायी बनाइनेछ ।

च) रोजगारी सिर्जना तथा स्वरोजगार कार्यक्रम

१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति, रोजगारीको क्षेत्र र रोजगार सम्बन्धी अन्य कार्यक्रमहरूसँग आवद्ध गरी यथार्थ उत्पादन मूलक रोजगारी सिर्जना गर्ने बेरोजगार लक्षित अभियानको रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
२. सूचीकृत भएका बेरोजगार व्यक्तिलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्नका लागि कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजना सञ्चालन गरीश्रममूलक आयोजना मार्फत समुदायको विकास संगै सामाजिक संरक्षणको प्रत्याभूति गराइने छ ।
३. दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरि आन्तरिक रोजगारिको प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक सीपमूलक तालिमको पहिचान गरि संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा बेरोजगार व्यक्तिलाई तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
४. श्रम सम्बन्धलाई प्राथमिकता दिदै सार्वजनिक पुर्वाधार निर्माण, कृषि, व्यवसायिक उद्योग, वित्तीय क्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।
५. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति, रोजगारीको क्षेत्र र रोजगार सम्बन्धी अन्य कार्यक्रमहरूसँग आवद्ध गरी यथार्थ उत्पादन मूलक रोजगारी सिर्जना

- गर्ने बेरोजगार लक्षित अभियानको रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यसका लागि रोजगार सेवा केन्द्रलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
६. पालिका स्तरीय योजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचीकृत बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई पहिलो प्राथमिकता दिई काममा लगाईनेछ ।
 ७. बेरोजगार यूवाहरूलाई रोजगारयुक्त बनाउनु हाम्रो कर्तव्य हो । यसका लागि श्रममा आधारित रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
 ८. पालिका क्षेत्रमा कार्यरत मजदुरहरूको दक्षता, सीप र अनुभवको आधारमा अभिलेखन गरी श्रम बैङ्कको स्थापना गरिनेछ । श्रम बैङ्कमा सूचीकृत मजदुरहरूलाई उनीहरूको दक्षता, सीप र अनुभवको आधारमा निजी क्षेत्र तथा सरकारी क्षेत्रसंगको समन्वयमा काममा लगाउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
 ९. पालिका क्षेत्रमा कार्यरत मजदुरहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनको लागि मजदुर पेन्सन कार्यक्रमको प्रारम्भ गरिनेछ । यसको लागि छुट्टै कानून पारित गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(२) सामाजिक विकास

क) शिक्षा

- "Clean School Green School" कार्यक्रमको लागि वृक्षारोपण गरि वातावरण हराभरा बनाई उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तव्यको रूपमा विद्यालयलाई विकास गरिनेछ ।
- बालविकास कक्षा व्यवस्थापनको लागि अनुदान तथा सामग्री खरिदका साथै Fun Corner को स्थापना गरि सञ्चालन गरिनेछ ।
- सबै माध्यमिक विद्यालयमा स्काउटको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- शिक्षकमा अनुभव साटासाट तथा क्षमता अभिवृद्धिको लागि Teacher Exchange programme सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिको लागि विषयगत समिति गठन गरि विषयगत तालिम प्रदान गरिनेछ र शिक्षक सुधार कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- शिक्षाक्षेत्रमा गुणस्तर ल्याउनको लागि प्रतिस्पर्दाको माध्यमबाट प्र. अ. छनौट गरिने नीति ल्याईने छ ।
- बालबालिकाको नेतृत्व क्षमता विकासका लागि बालक्लव गठन तथा परिचालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यालयलाई प्रविधीमैत्री बनाउनको लागि सबै सामुदायिक विद्यालयमा Fast Speed Internet को पहुँचको विस्तार गरिनेछ ।
- अन्तर विद्यालय अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरि विद्यार्थीहरूको अन्तर्निहित प्रतिभाको प्रष्फुटन गरिनेछ ।
- २० वर्ष र सो भन्दा माथि सेवा गरेका स्थायी शिक्षकलाई विशेष व्यवस्था सहितको Golden Handshake को व्यवस्थामा गरिनेछ ।

- विद्यालय र जनप्रतिनिधिको बिचमा सुमधुर सम्बन्ध स्थापित गरि सरोकारवाला हरुको चासो अभिवृद्धि गर्दै शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विद्यालयमा जनप्रतिनिधि एक दिन कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रधानाध्यापकहरुको नेतृत्व क्षमता विकास तथा संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिको लागि जिल्ला तथा अन्तर जिल्ला स्तरमा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- शिक्षकहरुको लागि Log Book, Bag र Identity Card को व्यवस्था गरिनेछ ।
- बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको लागि संघीय सरकारले तोके बमोजिमको न्युनतम तलबभत्ता बापतको रकममा निरन्तरता दिइनेछ ।
- उत्कृष्ट नतिजा हासिल गरेका विद्यालय, प्र.अ. तथा बिषय शिक्षकहरुलाई पुरस्कृत गर्ने नीतिमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- आधारभूत र माध्यमिक विद्यालय व्यवस्थापन तथा सञ्चालनको लागि बिशेष अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय शैक्षिक तथा विज्ञान प्रदर्शनी गरि विद्यार्थीहरुको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताको विकास गर्ने नीति ल्याइनेछ ।
- विद्यालय अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई शैक्षिक गुणस्तरको सुदृढीकरणमा पहल गरिनेछ
- विद्यार्थीमा उत्प्रेरणा जगाई सकारात्मक सोचको विकाश (Positive Vibration Development) का लागि Psycho-Socio Counselling को प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- आधारभूत शिक्षा तथा एसइइ परिक्षामा उत्कृष्ट अंक ल्याउने एक छात्र तथा एक छात्रालाई प्लस टु अध्ययनको लागी पूर्ण छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा E-Attendance र CCTV जडान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- राज्यकोषबाट सुविधा उपभोग गर्ने नागरिकले निजका सन्तानलाई सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गराउनुपर्ने नीति लिई कार्यन्वयनमा लगिनेछ ।
- विद्यार्थी सङ्ख्याका आधारमा शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको दरबन्दी मिलान तथा समायोजन गरिनेछ ।
- साक्षरता, दिवाखाजा कार्यक्रमका लागि विभिन्न गैर सरकारी संघ संस्थासँग साभेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- दिवा खाजाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीमा थप सुधार गरिनेछ ।
- गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न सामुदायिक विद्यालयहरुको मौजुदा शिक्षक संख्या र आवश्यकता बमोजिम स्वयंसेवक शिक्षकको व्यवस्थापनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- एक विद्यालय एक उच्चम कार्यक्रम सञ्चालन गरि विद्यार्थीहरुमा अर्थोपार्जन गर्ने सीप विकास गरिनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षाको लागी प्रत्येक वडामा कम्तीमा २ जना उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति दिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

ख) स्वास्थ्य

कैलाश गाउँपालिकाको आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा पहुँच पुऱ्यानको लागी देहायको नीति तथा कार्यक्रम ल्याईएको छ ।

- एम.वि.वि.एस. डक्टर र अल्ट्रा साउण्ड सुविधा सहितको कैलाश अस्पताल यसै आर्थिक वर्ष भित्र संचालनमा ल्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका अति विपन्न मृगौला रोगीहरुका लागी निःशुल्क डायलेसिस सुविधा उपलब्ध गराउन सहजिकरण गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई मार्फत कम्तिमा वर्षको तिन पटक आफ्नो वडा भित्रका जेष्ठ तथा अशक्त नागरिकहरुका लागी घरमै स्वास्थ्य परिक्षण र नियमित सेवन गरिने औषधी वितरण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य जिवनशैली प्रवर्द्धन अभियान अन्तर्गत मानसिक स्वास्थ्य सेवा प्रवर्द्धन व्यवहार परिवर्तन, आयुर्वद चिकित्सा प्रणालिलाई सुदृढिकरण, स्वस्थ जिवनशैली अवलम्बन तथा नागरिक आरोग्यताको लागी योग, प्राकृतिक चिकित्सा, होमियोप्याथिक सेवा पद्धतिलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- किशोर किशोरीको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा प्ररामर्श सेवा प्रवाहा गर्न प्रदेश सरकारको सहयोगमा संचालित एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- जनताको स्वास्थ्य सम्बन्धि मौलिक हकलाई प्रत्यभूत गर्न स्वास्थ्यमा पहुँच अभिवृद्धी गरिनेछ । महिला तथा बालबालिका र ज्येष्ठ नागरिकहरुको लागी आवश्यकता अनुसार प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य शिविर संचालन गरिनेछ ।
- सम्पूर्ण जनतालाई आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न सबै वडाहरुमा स्थापित स्वास्थ्य चौकी र आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरुको सुधार गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- “स्वास्थ्य आमा स्वास्थ्य शिशु” कार्यक्रम अन्तर्गत गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको स्वास्थ्य समस्या समधानका लागी गाउँपालिका क्षेत्र भित्र र स्वास्थ्य संस्थाको रिफर अनुसार गा.पा. क्षेत्र बाहिर लान निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवालार्ई निरन्तरता दिइने छ ।
- प्रतेक स्वास्थ्य संस्थानमा स्तनपान कक्षको स्थापना गरिनेछ ।
- गर्भवती महिला र नवजात शिशुको पोषण सुधार कार्यकालागी स्वास्थ्यमा सुत्केरी गराउने महिलाको लागी तत्काल नेपाल सरकारबाट प्रदान गर्दै आएको सुविधामा थप रकम रु २ हजार उपलब्ध गराउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कैलाश गाउँपालिका भित्र कार्यरत महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका हरुलाई संघ तथ प्रदेशबाट प्राप्त सेवा सुविधा बाहेक मासिक रकम रु. ३०० थपमा निरन्तरता गरिने छ ।
- विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरुका लागी गुणस्तरिय स्यानीटरी प्याडको व्यवस्था गरि त्यसको सरसफाईको लागी स्यानीटरी प्याड भेन्डीङ्ग मेशीन र स्यानीटरी प्याड डिस्पोजल मेशीनको जडान गरी स्मार्ट सिस्टम लागुगरिनेछ ।

- खोपमुक्त गाउँपालिकालाई दिगो बनाई राख्न र कुपोषणको पहिचाहन गरि शिघ्र कुपोषण न्यूनिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरुको लागि स्तन, पाठेघरसम्बन्धि क्यान्सर र आड खस्नेसम्बन्धि रोगको शिविर सञ्चालनमा निरन्तरता दिइनेछ
- गाउँपालिकाको मातहातमा रहेको माथिल्लो क्षेत्रमा १, तल्लो क्षेत्रमा १ गरि २ वटा एम्बुलेन्स सेवालाई थप प्रभावकारी रुपमा संचालन गरि थप एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिनेछ ।
- महामारीको रुपमा फैलीरहेको कोरोना भाइरस, मंकीपक्स लगायतका संक्रामक रोगहरु नियन्त्रणलाइ प्रभावकारी बनाउन स्वास्थ्य चौकी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाईहरुमा विद्युतिय अक्सिजन सहितको बेड र आवश्यक औषधी तथा उपकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुको पूर्वाधार निर्माण र मर्मत गर्न बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जिल्ला रेडकस संग समन्वय गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका बिरामीहरुलाई रगत आवश्यकता परेमा निःशुल्क रगत उपलब्ध गराउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरिने छ ।

ग) खानेपानी तथा सरसफाई

- “स्वच्छ र सफा पिउने पानी : स्वास्थ्य जिन्दगानी” लाई सफलीभुत पार्न गाउँपालिकाका सबै बस्ती र समुदायमा एक घर एक धाराको नीति अनुरूप स्वच्छ र सफा पिउने पानी उच्च प्राथमिकताको साथ अगाडी बडाइने छ ।
- खानेपानीको मुहान संरक्षण तथा सुरक्षित खानेपानीको लागी जनचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र चुनौतीको रुपमा रहेको खानेपानी अभावको अन्त्य गरी जनतालाई सुरक्षित खानेपानीको प्रवन्ध मिलाउनका लागि पहल गरिनेछ । खानेपानीको अभाव भएका वस्तीहरुमा स्वच्छ खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराउन खानेपानी आयोजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ । फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने, खानेपानीको शुद्धीकरण गरेर मात्र पिउने, सरसफाईमा ध्यान दिने संस्कारको विकास गर्ने तथा यस सम्बन्धमा **एक घर एक धारा** को नीतिलाई मुर्तता दिन कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । यसका लागी पानीका मुहानहरुको अभिलेखिकरण गर्दै DPR निर्माणलाई तिब्रता दिइनेछ । बहुवर्षिय खानेपानी आयोजना सञ्चालन गर्न RRN लगायत अन्य सहयोगी हातहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरी आर्थिक तथा प्राविधिक स्रोतको खोजीमा विशेष कदम उठाईने छ । खानेपानी लगायत अन्य विकास निर्माणका आयोजनाहरुमा हामीलाई सहयोग गर्नु हुने उक्त गैर सरकारी संघ संस्थाहरुलाई विशेष धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरुमा पनि समृद्ध कैलाश निर्माणको लागी हातेमालो गर्नुहुनेछ भन्ने अपेक्षा समेत राखेको छु । संघीय सरकार र प्रदेश सरकार वाट प्राप्त हुने विशेष अनुदानलाई खानेपानी आयोजना निर्माण तर्फ केन्द्रित गर्दै खानेपानी समस्यावाट नागरिकहरुलाई मुक्त बनाउने अभियानलाई सार्थकता प्रदान गर्ने तर्फ अग्रसरता देखाउने प्रतिवद्धता पनि गर्दछु ।

- "कैलाशको सान पुर्ण सरसफाई युक्त पालिका हाम्रो अभियान" भन्ने मूल नाराका साथ वडा तथा पालिका स्तरमा सरसफाईका विभिन्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- वातावरणिय तथा पर्यावरणिय सन्तुलन कायम गर्न आवश्यक नीति लिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र उत्पादन हुने फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न आवश्यक नीति लिइने छ ।
- समुदायमा आधारित पुर्ण सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- खानेपानी वितरणलाई सहज र प्रभावकारी बनाउन मुहानको एकात्मक अधिकार अन्त्य गर्दै सामुहिक अधिकार स्थापित गरिनेछ, र मुहान दर्ताको कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- खानेपानीका समितिहरूलाई वातावरण तथा सरसफाई प्रति उत्तरदायि बनाउने खालका नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालित क्रमागत खानेपानीका योजनाहरूलाई यथाशिघ्र सम्पन्न गरिदै लगिनेछ ।

घ) संस्कृति प्रवर्द्धन

- गाउँपालिका भित्र रहेको सम्पूर्ण साँस्कृति सम्पदाहरूको संरक्षण तथा संवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- यस कैलाश गाउँपालिका भित्र बसोवास गरेको विभिन्न जातजातिहरूको भाषा कला संस्कृति तथा धर्म संरक्षणको लागि विभिन्न कार्यक्रम ल्याईनेछ ।
- विविधता वीचको एकता कायम गर्दै विविध साँस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- जनजातीहरूको भेषभुषा र संस्कृतिको संरक्षण गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- कला, साहित्य र संस्कृतिलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न साथै घाटु नाच, मारुनी नाच तथा पञ्चे बाजामा आवश्यक तालिम, प्रतियोगिता, शोध तथा कार्यशाला जस्ता कार्यक्रमहरूको शुरुवात गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र भएका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, पर्यटकीय सम्पदा, मठ मन्दिर, चर्च, गुम्बा, मस्जिद, पाटी, पौवा, सत्तल, कुवा, पधेरो, ढुङ्गेधारा, अन्तिम दाह संस्कार गर्ने घाट जस्ता सम्पदाहरूको पुर्ननिर्माण तथा संरक्षण गरिनेछ ।

ङ) खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- "कैलाश गाउँपालिकाका लागि खेलकुद ,स्वास्थ्यका लागि खेलकुद " भन्ने मुलनाराका साथ गाउँपालिका स्तरिय अध्यक्ष कप फुटबल तथा उपाध्यक्ष कप भलिबल प्रतियोगितालाई निरन्तारता दिइने छ ।
- गाउँपालिको स्तरीय खेलकूद मैदान निर्माण गरिने छ । साथै बस्ती स्तरीय खेलकूद मैदान निर्माणको कार्यक्रम ल्याइने छ ।

- राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा विजयी भई आउने खेलाडीहरूलाई हौशला र प्रोत्साहन प्रदान गर्न आवश्यक कार्यविधि बनाई पुरस्कृत र सम्मान गरिनेछ ।
- युवाहरूलाई लक्षित गरी खेलकुदलाई जीवनको अभिन्न अङ्गको रूपमा लिनु पर्ने सन्देशलाई साकार गर्न गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका युवाहरूलाई खेलकुदको क्षेत्रमा क्रियाशील गराउन विविध खेलकुद कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका युवाहरूको सिर्जनशिलता विकासको लागि युवा क्लवहरूलाई क्रियाशील गराउन आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- एक वडा एक खेल मैदान निर्माण गर्दै लगिने छ ।

च) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- गाउँपालिका भित्र महिला हिंसा न्युनीकरणका लागि आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- महिला शशक्तीकरण तथा क्षमता विकास सम्बन्धी कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- महिलाहरूलाई स्वावलम्बी बनाउन आवश्यक सिप विकासका कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- सामाजिक भेदभावको न्युनिकरण गर्न आवश्यक निति लिईने छ ।
- लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन लगायतका सबै किसिमका हिंसाहरूको अन्त्यको लागि विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- महिलाहरूको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास र सशक्तीकरणको लागि विविध कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- आयोजना कार्यान्वयनमा महिलाहरूको सहभागिता बढाउन र निर्णय प्रक्रियामा महिलाको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लैङ्गिक बिभेदलाई कम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- दलित, जनजाति तथा आदिवासीहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन आयआर्जन र सीप विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- लक्षित वर्गका कार्यक्रमहरू विशेष गरी टनेल खेती, कुखुरा पालन, बाख्रा पालन, बँगुर पालन जस्ता क्रियाकलापहरू संचालन गर्दा गैर सरकारी संघ संस्थाहरूको सहयोगमा समन्वय गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरी महिला र पुरुषलाई हरेक कार्यक्रममा सहभागि गराउँदै लगिनुका साथै दलित, अल्पसंख्या, पिछडीएका वर्ग र समुदायहरूको क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- बालश्रम न्युनिकरण, बाल शोषण अन्त्य, घरेलु बालश्रमिकको पुनःस्थापना तथा जोखिममा परेका बालबालिकाहरूको पुनःस्थापना गरी यस गाउँपालिका क्षेत्रलाई बालश्रम उल्मुलन क्षेत्र घोषणा गर्ने गरी नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ ।
- महिला वर्गको आर्थिक, सामाजिक तथा राजनैतिक क्षेत्रमा पहुँच पुऱ्याउन उनीहरूको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने नीति अवलम्बन गर्दै महिला सशक्तीकरणमा जोड दिई उनीहरूलाई प्रतिसपर्धी योग्य बनाइनेछ ।

- जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप, अनुभव र विज्ञतालाई ग्रामीण विकास कार्यमा पूँजीकृत गर्दै उनीहरूको सम्मानित मर्यादापूर्वक जीवन व्यतित गर्ने वातावरण मिलाउन गाउँपालिकास्तरीय जेष्ठ नागरिक समाज गठनका लागि पहल गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी र पारदर्शी ढङ्गले सञ्चालन तथा अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीतिलाई मूलप्रवाहीकरणमा ल्याइनेछ ।
- महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका गाउँवासी, आदिवासी, जनजाति, दलित तथा सीमान्तकृत समुदायको अधिकार, सेवा सुविधा, क्षमता विकास र समान अवसरका लागि विशेष प्राथमिकताका साथ योजना तथा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित, आदिवासी तथा जनजातिहरूको परम्परागत पेशालाई आधुनिकिकरण गरी जीवनयापनको आधार बनाउन लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- सबै किसिमका सामाजिक बिभेद हटाउन विविध कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ

(३) पुर्वाधार विकास :-

क) स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल

- “विकासको मुख्य आधार : दिगो पुर्वाधार” भन्ने अभियान लाई अगाडी बढाउँदै पुर्वाधार निर्माणमा दिगोपना सुनिश्चित गरिनेछ ।
- ग्रामिण सडकहरूको स्तरोन्नती गर्दा अनिवार्य रूपमा नाली निर्माण गर्नु पर्ने नीतिलाई कडाईका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको क्षेत्र कालिकाटार, खुमलटार, भालटार, नामटार आसपास लगायत गाउँपालिका क्षेत्रभित्र बस्ती बढिरहेको अन्य वडा र उपयुक्त स्थानहरूको पहिचान गरि भविष्यमा बस्ति विकास बढ्दै जाने संभावनालाई मध्यनजर गर्दै यस क्षेत्रको योजनाबद्ध विकासको लागि एकिकृत शहरी विकास योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- कैलाश गाउँपालिकामा बस्ने वा बनी सकेका भौतिक संरचनाहरूलाई अपाडग मैत्रि र बालमैत्री संरचना बनाउने नीति ल्याइनेछ ।
- भौगोलिक धरातलको हिसाबले कैलाश गाउँपालिका ज्यादै नै अप्ठेरो भएको र निर्माण गरिएका सडकहरू वर्षाको पानीबाट बगाउने समस्या रहेको हुँदा गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका खोल्सा, खोल्सीहरूमा कचवेय तथा कलभर्ट निर्माण गर्ने कार्यको नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- पालिका स्तरिय सडक गुरुयोजनाले निर्देशन गरेका प्रमुख सडकहरूको स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- पालिका भित्र रहेका सडकहरू तथा संपदाहरूको यसै आ.ब.बाट नामकरण गर्दै लगिने छ ।
- ग्रामिण सडकहरूको स्तर निर्धारण तथा मापदण्ड तयार गरि सबै सडकहरूको लगतकट्टा गर्न पहल गरिनेछ ।

- गाउँपालिका केन्द्र देखि वडा कार्यालय सम्म जोड्ने सडकलाई प्राथमिकतामा राखि व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सडकहरूलाई मापदण्ड अनुसारको स्तरउन्नतीको कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- आवश्यक खोलाहरूमा भोलुडे पुल निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- चुनिया, नामटार, कालीकाटार भार्ता, खैराड मोटरबाटोलाई कालोपत्रे गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संग पहल गरिने छ ।
- गैरिगाउँ, गोगने, डाँडाखर्क, धादिङ जोड्ने मोटरबाटोलाई स्तरीकरण गर्दै कालोपत्रेको लागी संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संघ पहल गरिने छ ।
- स्थानीय पूर्वाधार निर्माणमा लागत शहभागीतालाई अनिवार्य गराउनको लागी उपाध्यक्ष संग जनश्रमदान कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

ख) सिंचाई

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेको सिंचाई कुलोहरूको मर्मत संभार गरी बाह्रै महिना सिंचाई सुविधा पुऱ्याउने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाका कृषि योग्य भूमीमा सिञ्चाइको लागि श्रोतको खोजी गर्दै नहर, कूलोवाट सिञ्चाई हुन नसक्ने स्थानमा लिफ्ट सिञ्चाइ, पलाष्टिक पोखरी जस्ता कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिई क्रमिक रुपमा सिञ्चाई सुविधा पुऱ्याइनेछ ।
- सम्भावित नयाँ सिंचाई आयोजनाहरू निर्माण गरी थप जग्गामा सिंचाई सुविधा पुऱ्याई कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्दै जाने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।

ग) भवन तथा शहरी विकास

- गाउँपालिका क्षेत्रमा नयाँ घर निर्माण गर्दा नक्सापास सहित भवन निर्माण संहिता मापदण्ड २०७२ लाई पूर्ण रुपमा पालना गर्न अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका ग्रामीण क्षेत्रलाई क्रमिक रुपमा विकासका पूर्वाधारहरू निर्माण गरी सहरीकरण गरिनेछ ।
- कैलाश गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेको सार्वजनिक जग्गाको अभिलेख तयार गरिनेछ साथै अतिक्रमित सार्वजनिक जग्गा खाली गराईनेछ ।
- भवन निर्माणलाई व्यवस्थित गर्न गाउँपालिकाको भवन निर्माण संहिता बनाई लागु गरिने छ । साथै व्यवस्थित शहरीकरणलाई प्राथमिकता दिई सोही बमोजिम गुरु योजना निर्माण गरी अधि बढिने छ ।

घ) उर्जा

- गाउँबासीलाई सौर्य उर्जा उत्पादनलाई प्रोत्सान गरी उज्यालो गाउँपालिका अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रका सार्वजनिक चोकहरूमा सौर्य वत्ति जडान गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
- विद्युत प्रसारणको क्षमता हेरी विद्युत प्रसारण लाईन तथा ट्रान्समिटरको क्षमता बृद्धिमा पहल गरि यस आ.ब.मा सबै वडाको सबै टोलहरूमा विद्युत विस्तार गरिने छ ।

ड) सूचना तथा सञ्चार संबन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- नेपाल टेलिकम लगायत अन्य सेवा प्रदायकसँगको सहकार्यमा ग्रामीण क्षेत्रका सबै स्थानमा गुणस्तरीय मोबाइल फोन तथा 4G इन्टरनेट सेवाको सुनिश्चिताको लागी पहल गरिने गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडाहरूलाई प्रविधिमैत्री बनाउन वडा कार्यालयहरूमा आवश्यक जनशक्ति तथा संचार पूर्वाधार व्यवस्थापनमा जोड दिईने छ ।

(४) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :-

क) वन तथा भू - संरक्षण

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सबै सामुदायिक वनको संरक्षण गर्न सामुदायीक वन उपभोक्ता समितिलाई क्रियाशिल बनाईनेछ ।
- गाउँ क्षेत्रका सामुदायिक तथा सरकारी वनको संरक्षण गर्दै वृक्षारोपण कार्य अगाडि बढाइनेछ भने आवश्यकता अनुसार जडिबुटी विकास कार्यक्रम तथा भूसंरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- भिरालो भुवनोटका कारण हुनसक्ने बाढि पहिरो, भुक्षय जस्ता प्रकृतिक प्रकोपको जोखिम लाई न्यून गर्न दिगो भु-संरक्षण नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- डढेलो लगायत वन विनास प्रति नागरिकलाई सचेत गराई वन संरक्षणमा सबैलाई सहभागिता गराइनेछ ।
- सामुदायिक वन व्यवस्थापन नीतिलाई सहयोग पुग्ने खालका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरी सामुदायिक वन उपभोक्त समूहहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।
- पहिरो गएको स्थान तथा पहिरोको जोखिम रहेको स्थानमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरी क्षति न्यूनिकरण गर्ने उपाय अवलम्बन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वनका शिवा क्षेत्र भित्रका उपभोक्ताहरूको भेला गरी उपभोक्ता समितिको गठन गरी क्षमता अभिवृद्धिलाई प्रथमिकता दिई निरन्तरता दिइनेछ ।

ख) वातावरण र जलाधार संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन

- **“सफा र सुन्दर कैलाश : स्वच्छ र हरियाली”** भन्ने नारासहित वातावरण संरक्षणका विविध कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तनको असर तथा विविध कारणले पानीका मुहानहरू सुक्दै जाने स्थिति देखिएको सन्दर्भमा परम्परागत कुवा, धारा पंधेरा जस्ता पानीको श्रोतहरूको विशेष संरक्षण गरिने छ ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकूल क्षमता बढाउन विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- कैलाश गाउँपालिकाकाको हरेक योजना तथा कार्यक्रमहरूमा वातावरण तथा पर्यावरण र जलवायुमैत्री पूर्वाधार विकासमा जोडिदिइनेछ ।

- जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट पर्ने असरहरूबाट बच्ने उपायका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम आयोजना गरिनेछ ।
- वृक्षरोपण र तारवार गरी गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जलाधार संरक्षण गर्ने तथा कृतिम पानी पोखरी निर्माणका लागि आवश्यक योजना संचालन गरिनेछ ।

ग) फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

- फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्बन्धि विविध कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साभेदार संस्थाहरूसँगको सहकार्यमा प्लाष्टिकजन्य वस्तु वातावरणीय दृष्टिकोणमा हानिकारक हुन भन्ने कुराको चेतना अभिवृद्धि गराउदै यसको विकल्पको खोजी गरी कपडाजन्य तथा कागजजन्य भोलाहरूको प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरिने छ ।
- बस्ती बिस्तार हुदै जानेक्रममा फोहर महिला अव्यवस्थित हुदै गएको कुरालाई मध्यनजर गर्दै भविष्यमा यसको व्यवस्थापनमा पार्ने असरलाई ध्यानआकर्षण गर्दै हाम्रा चोक, बस्ती, खाली जमिनमा फोहर महिला थुप्रिदै गएको हुँदा हाम्रा घर, आँगनबाट निक्लने फोहरको पहिचान गरि सड्ने गल्ने फोहरलाई आफ्नै घरबारीको मल खाडलहरूमा व्यवस्थित गर्ने र अन्य फोहरहरूलाई मोहरमा परिणत गर्न सकिने रणनीति अबलम्बन गरि जनचेतना मुलक कार्ययोजना बनाई अगाडी बढिने छ ।

घ) विपद व्यवस्थापन

- विपद व्यवस्थापन लाई स्थानीय सरकारको मुख्य जिम्मेवारीको रुपमा लिई विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरिएको छ । कोषको रकम बृद्धि गरि प्रभावकारी काम गर्न विपत् क्षेत्रमा काम गर्ने गैह्रसरकारी संघ संस्थाहरूसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- संभावित विपद जोखिम न्यूनिकरणका लागि गाउँपालिकाका सबै वडमा प्राकृतिक प्रकोप जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपत् पश्चात आइपर्ने जोखिमबाट बच्चनका लागि पूर्व तयारी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँगको सहकार्यमा विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट सडक निर्माण लगाएतका बिकास निर्माण कार्य संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याडकन गरी वातावरण मैत्री बनाईनेछ ।
- आकस्मिक रुपमा घटेका प्राकृतिक तथा मानव निर्मित प्रकोपबाट घटेका घटनाको सहयोगका लागि विपद व्यवस्थापन कोषको व्यवस्था गर्ने निति लिईने छ ।
- कैलाश गाउँपालिका भित्र रहेका बन जङ्गलको संरक्षणको लागि सामुदायिक बन उपभोक्ता मार्फत सचेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

(५) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन:-

क) सामान्य सेवा

- **“स्थानीय सरकार : जनताको नजिकको सरकार”** लाई यथार्थतामा रुपान्तरण गर्न गाउँपालिका बाट प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, छरितो नागरिक मैत्री बनाईनेछ ।

- गाउँपालिकाको प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, निष्पक्ष, पेशागत, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त, जनउत्तरदायी र सहभागितामूलक बनाउँदै लगिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका कर्मचारीको कार्य सम्पादन मुल्याङ्कन गर्ने परीपाटीको विकास गरी पूर्ण जिम्मेवारी बहन गर्ने कर्मचारीको उचित मूल्याङ्क गरी पुरस्कृत र नगर्ने कर्मचारीलाई कारवाही गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- निर्माण हुन बाँकी वडा कार्यालयहरुको भवनको निर्माण कार्य यथासक्य छिटो सूचारु गरिने छ ।
- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम तथा भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- भ्रष्टाचार, अनियमिता तथा ढिलासुस्ती प्रति शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरी संविधान प्रदत्त सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनको पूर्ण सम्मान र पालना गर्दै सार्वजनिक पहुँचको अवधारणामा प्रशासन सञ्चालन गरिनेछ ।
- अध्यक्ष संग विपन्न कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- अध्यक्ष संग किशोर किशोरी बहस कार्यक्रम संचालनामा ल्याईने छ ।
- भुमिहिन तथा सुकुम्बासीहरुलाई जग्गा प्राप्तीको लागि पहल गरिनेछ ।
- चेलि प्रोत्सहान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- गाउँपालिकाको समग्र गतिविधि झल्कने गरी चौमासिक बुलेटिन प्रकाशन गरिने छ ।
- उत्कृष्ट कार्य संपादन र विकाश निर्माण गर्ने वडा कार्यालयहरुलाई कामको गुणस्तर हेरी पुरस्कृत गरिने छ ।

ख) सूचना प्रविधि

- युवा पुस्तालाई सक्षम र सबल बनाउनका लागि सूचना र प्रविधिको माध्यमबाट लोकसेवा तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
- सूचना र प्रविधिको माध्यमबाट गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको गुनासो सम्बोधन गरिने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- गाउँपालिका र वडा कार्यालयहरुलाई सूचना मैत्री कार्यालयको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- गाउँपालिको प्रत्येक बस्तिहरुमा बाह्रै महिना चल्ने टेलिफोन सेवाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयलाई सूचना सञ्चारको दृष्टिले थप प्रविधि मैत्रि बनाउनका लागि पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा रहेका सबै सर्वजनिक सेवा प्रवाहलाई आम नागरिकमा सु सुचित बनाउन आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको सबै वडाहरुमा नेटवर्क टिप्ने गरी टेलिफोन टावरको लागि पहल गरिनेछ ।

ग) पञ्जिकरण

- व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रणाली लाई कम्प्युटराईज्ड प्रणालीमा आवद्ध गरी बैज्ञानिक अभिलेख पद्धती संचालनमा ल्याईने छ ।
- समयमा व्यक्तिगत घटना दर्ता गराउन जनचेतना मूलक सन्देशहरु प्रशारण गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न बैड्कड प्रणालीलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ ।

घ) स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन

- गाउँपालिकाको समग्र सूचना संकलन गरी गाउँपालिकाको पार्श्व चित्र बनाई अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- विगत गाविस हुँदा देखिका अभिलेखहरुलाई कम्प्युटराईज गरी सुरक्षित राख्ने प्रयत्न गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको तथ्याङ्कहरुलाई चुस्त दुरुस्त राख्न डिजिटल भिड्लेज प्रोफाइको निर्माण गरि संचालनमा ल्याईने छ र उक्त प्रोफाइलको उचित प्रवर्धन र संचालन गरिने छ ।

ङ) सुशासन प्रवर्द्धन

- गाउँपालिकाका कार्यहरुलाई पारदर्शि बनाईने छ । डिजिटल नागरिक वडापत्र, गुनासो सुन्ने प्रभावकारी संयन्त्रको उचित परिचालन गरी नागरीकलाई सुशासन को अनुभूति दिलाउने गरी कार्य संचालन गराईने छ ।
- कानून सवैले जान्नुपर्छ र मान्नुपर्छ । कानूनको अनभिज्ञता क्षम्य हुदैन भन्ने मान्यतालाई आत्मसात गर्दै समाजमा शान्ति र अमनचयन कायम गर्न सुरक्षा व्यवस्था कडा बनाउनै पर्छ । **स्थानीय गाउँ प्रहरी** सम्बन्धि कार्यविधि कार्यान्वयन गरि चालु आब बाटै गाउँपालिका स्तरिय गाउँ प्रहरी छनौट प्रकृया अगाडी बडाइने छ ।
- गाउँपालिका द्वारा संचालित योजना तथा कार्यक्रममा ब्यापक जनसहभागिता परिचालन गरिने छ । योजना संचालनमा अनिवार्य रुपमा स्थानीयको लागत सहभागिता गर्नुपर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- उपभोक्ता समिति मार्फत गरिने योजनाहरुको समिति बनाउँदा अनुभवी, कुशल र स्वच्छ छबी भएका विकाश प्रेमी समुहको सहभागीतामा बढि जोड दिईने छ ।
- प्रत्येक योजना तथा कार्यक्रममा उपभोक्ताहरुको छुट्टै अनुगमन समिति, प्रत्येक वडामा वडा समिति र गाउँपालिकामा गाउँपालिका उपध्यक्षको संयोजकत्वमा गठित अनुगमन समिति गरी तीन तहको अनुगमन संयन्त्रवाट सवै योजना तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमनको व्यवस्था प्रभावकारी ढंगबाट मिलाइनेछ ।
- डिजिटल नागरिक वडापत्रका बारेमा सेवाग्राहीलाई सचेत गरिदै लगिनेछ ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी कानून बमोजिम सेवाग्राहीले मागेका आवश्यक र उचित विवरणहरु समयमै उपलब्ध गराइनेछ तर खराब नियत राखी कार्यालयको गोपनीयता खलबलाउने खालको औचित्य हिन सूचनाहरु उपर कुनै कारवाही गरिने छैन ।

- गाउँपालिकाबाट संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षणका कार्यहरू नियमित रूपमा गरिनेछ ।
- स्थानीयतहहरूबाट सम्पादन हुने हरेक आयोजना तथा कार्यक्रमहरूको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण जस्ता कार्यहरूबाट पारदर्शिता एवम् स्थानीय सुशासन कायम गरिनेछ । गुनासो सुन्ने र समाधान गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ । विकास कार्यहरूको व्यवस्थित अनुगमन नीति तथा प्रणाली स्थापना गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- निर्वाचित पदाधिकारी तथा कर्मचारी प्रशासन संयन्त्रलाई सबल, सक्षम, समावेशी, जवाफदेही, सदाचारी, पारदर्शी र वित्तीय जोखिम युक्त बनाइनेछ ।
- वडा कार्यालयलाई नागरिकहरूको पहिलो र नजिकको सरकारका रूपमा विकास गरिनेछ । वडा कार्यालयहरूलाई भौतिक सुविधा सम्पन्न गरिदै लगिनेछ, र आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाद्वारा प्रवाह हुने सेवा तथा राजश्व संकलनमा पारदर्शिता जवाफदेहिता र नागरिकमा सन्तुष्टि कायम गर्ने उद्देश्य राख्ने नीति लिईनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै कार्यालयहरूमा आवश्यकता अनुसार कर्मचारीहरूको व्यवस्था गर्ने र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक पूर्वाधार, ईन्टरनेट प्रणाली, सूचना प्रणालीको विकास गर्दै जनप्रतीनिधी तथा कार्यालयका कर्मचारीहरूलाई क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- वित्तीय व्यवस्थापनको जवाफदेहिता र क्षमतामा अभिवृद्धि गर्न लेखाङ्कन प्रणालीलाई चुस्त दुरुस्त र कम्प्युटराइज गरिनेछ ।
- कार्यक्रम तथा बजेटको आय व्यय विवरण सजिलै देखिने ठाउँमा टाँस गर्नुका साथै सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- यस गाउँपालिकाबाट हुने सम्पूर्ण कारोवारहरू बैकिङ्ग प्रणाली मार्फत सन्चालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी, पारदर्शी र गुणस्तरिय बनाउदै लगिनेछ ।
- समिक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण जस्ता सुशासनलाई प्रवर्धन हुने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरीनेछ ।
- भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलाप प्रति शुन्य सहनसिलताको अवधारणा मार्फत सुशासनमा टेवा पुर्‍याईनेछ । बेरुजुलाई नियन्त्रण गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाईनेछ,

च) अनुसन्धान, विकास र विविध

- गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि सामाजिक संघ संस्थाहरूसंगको सहकार्यलाई जोड दिइनेछ । गाउँपालिकामा कार्यक्रम स्वीकृत गराएका संघ संस्थाहरूसंग आवश्यक सहकार्य र साभेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ, भने, गाउँपालिकामा समन्वय नगरी यसक्षेत्रमा कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रोक लगाइनेछ ।
- गाउँको आन्तरिक आय अभिवृद्धि गर्न आन्तरिक आय सुदृढीकरण कार्य योजना अनुरूप करको दायरालाई बढाउँदै सहभागितामूलक करनीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- स्थानीय सरकार सञ्चालनको मूल आधार स्थानीय आय भएकाले गाउँबासी, उद्योग वाणिज्य संघ, स्थानीय विद्यालय सहकार्य गरी कर सचेतना तथा अभिवृद्धि कार्यक्रम मार्फत कर अभियानलाई अघि बढाइनेछ ।

अन्त्यमा,

हामीले वर्षौं देखि भोग्दै आएको आर्थिक वर्षको अन्त्यमा आएर असारे विकास गर्ने परिपाटीको अन्त्य गर्दै यसको लागि आर्थिक वर्षको शुरुमा नै योजना बनाएर काम शुरु गर्ने र समयमा नै गाउँपालिकाका सबै कार्यक्रमहरु सम्पन्न गरि संघिय सरकारको सुखी नेपाली समृद्ध नेपालको परिकल्पनालाई सार्थकता प्रदान गर्न स्थानीय सरकारको प्रमुखको हैसियतले असारबाट शुरु हुने आर्थिक वर्षलाई परिवर्तन गरी चैत्र मसान्तबाट आर्थिक वर्षको शुरुवात गर्न सके स्थानीय सरकारको विकाशरूपी परिकल्पनामा टेवा पुग्ने उदेश्यले यसै कार्यक्रम मार्फत म प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको प्रतिनिधि मार्फत शंसदमा बिचाराधीनको लागी प्रस्तावा।

लैजान अनुरोध गर्न चाहन्छु । कृषि केन्द्रित बजेट मार्फत आफ्ना नागरिकहरुलाई व्यवसायिक बनाउँदै आत्मनिर्भरता तर्फ अग्रसर बनाउने उदेश्यले यस वर्षलाई “**स्वरोजगार नागरिक उत्पादनको प्रयास**” वर्षको रुपमा मनाउने नीति अवलम्बन गरेको छु ।

यसै नीति तथा कार्यक्रमलाई आत्मसाथ गर्दै यस गाउँपालिकाका स्थानिय बासि, समाजसेवि तथा जनप्रतिनिधिहरुले दृढ इच्छा र शक्तिले लागेमा यस गाउँपालिका समृद्ध कैलाश गाउँपालिका हुन धेरै समय कुनै नपर्ने विश्वास हामिले लिएका छौं । “**सानो लक्ष्य लिनु अपराध हो महान् लक्ष्य राख**” भन्ने भनाईलाई मनन गर्दै सामाजिक सद्भाव र एकताबाट सामुहिक रुपमा विकासको खोजीमा जुट्नु पर्छ तवमात्र कोरोनाले निम्त्याएको प्रतिकुल अवस्थाको बावजुत विकासको रथ अघि बढाउन सकिन्छ भन्ने हाम्रो मान्यता रहि आएको छ । स्थानिय सरकारको नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको क्रममा विविध समस्या आईपर्न सक्छन् कुनै पनि समस्याको समाधान कानुनी तवरबाटै हुनुपर्छ । **बल र छल सदैव घातक मात्र हुन्छ** र अन्तत यसले निम्त्याउने जटिलता मात्र हो । त्यसैले जटिलताको अन्त्यको लागि यो नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा कैलाश गाउँपालिकाको भुगोलभित्र गोलबद्ध आम नागरिक बुद्धिजिवी, आमा-वुवा, दाजु-भाई, दिदी बहिनी, जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दल तथा कर्मचारी वर्ग सबै बल र छलको कदम बाट टाढा वसी एकतावद्ध भएर अगाडी बढि “**स्वरोजगार नागरिक उत्पादनको प्रयास**” वर्षलाई सार्थकता प्रदान गरौं भन्ने संकल्पको हामीले आशा गरेका छौं । उच्च मनोबल, सामाजिक एकता, आपासी सहयोगात्मक भावना र पलपलको सर्तकताले मात्र विकास माथीको विजय प्राप्त हुनेहुँदा आम कैलाशवासी यस कार्यमा दृढ संकल्पित हुँदै हातेमालो गर्न तयार रहनुहुनेछ भन्ने अपेक्षा समेत हामीले गरेका छौं । अब अवस्था अनकुल छ त्यसैले विकासरूपी आशाको दियोमा इन्धन थप्दै जाउँ र विकासरूपी दियोको इन्धन भनेको यसका उपभोक्ताहरु नै हुने हुँदा यस नीति तथा कार्यक्रमको सतहमा टेकेर बन्ने सम्पूर्ण योजनाहरुको सफल कार्यान्वयनमा आम उपभोक्ताहरुको सक्रिय सहभागिताको अपेक्षा गर्दछु । अबको पाँच वर्षमा कैलाश एउटा उच्च समृद्धशाली गाउँपालिका बन्ने छ भन्ने आम गाउँवासीहरुमा विश्वस्थ गराउँदै स्थानीय सरकारको विकास अभियानमा सहकार्यमा जुट्न आम कैलाशवासीलाई तयार रहन अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद †

लोक बहादुर मुक्तान
अध्यक्ष

मिति : २०८०।०३।०७

पाना नं. २६